

Folkeskoleudspil

- en styrket overgang fra folkeskolen til de erhvervsrettede uddannelser

- med 8 konkrete anbefalinger

”Sæt den unge i centrum, skab en mere varieret og rummelig folkeskole ved at gøre den mindre akademisk og mere praksisnær – også til glæde for den dygtige elev. Skab nye partnerskaber og brug de nuværende muligheder bedre.”

Formålet med folkeskolen er at give eleverne almen dannelse og det bedst mulige videns- og færdighedsfundament til fremtidig uddannelse og job. I praksis betyder det, at folkeskolen skal fokusere på, hvad der skal til for at gennemføre en ungdomsuddannelse. Her halter det, eftersom ca. 17 % ikke er i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse på grund af deres manglende læse-, skrive- eller regnekundskaber.

I stedet for blot at kritisere folkeskolens indsats og resultater ønsker Danske Erhvervsskoler at komme med konstruktive forslag til, hvordan overgangen fra folkeskole til ungdomsuddannelser – og specielt til de erhvervsrettede uddannelser – kan styrkes, og til hvordan vi sætter de unges ønsker og behov forrest. Krav og forventninger kan alene afklares i nær dialog mellem folkeskole og ungdomsuddannelser, og dialogen må foregå både på centralt og lokalt niveau.

Den aktuelle anledning er, at regeringen snart kommer med et udspil til en folkeskolereform og har igangsat Ny Nordisk Skole med fokus på det praksisnære. Danske Erhvervsskoler er en stor tilhænger af idéerne bag NNS og ser det som en god ramme for at komme med konkrete forslag/anbefalinger til, hvordan det erhvervsrettede kommer til at fylde mere i folkeskolen og dermed udvide elevernes – og deres forældres – horisont i forhold til valg af efterfølgende ungdomsuddannelse.

Hvorfor skal vi gøre en indsats?

Fordi der er ild i platformen!

Sammen med elevorganisationen Danske Skoleelever har Danske Erhvervsskoler spurgt 335 folkeskoleelever i 7.-10. klasse om deres viden, valg og vejledning i forhold til ungdomsuddannelserne. De væsentligste resultater er:

- Kun 10 % vil vælge en erhvervsuddannelse – 20,4 % i 2012
- 23 % vil vælge hhx eller htx
- Kun 66 % kender erhvervsuddannelserne
- 47 % mener, at det er forbundet med lav status at gå på erhvervsskole
– 5 % for gymnasiet
- 67 % er ikke blevet udfordret på deres uddannelsesvalg

8 ANBEFALINGER

1. Flyt uddannelsesparathedsvurdering til start af 8. klasse

Uddannelsesparathed skal skrives ind i folkeskolens centrale læringsmål, så det sætter spor i læringsmål og didaktik for udskolingsklasserne.

Fremrykning vil øge lærere og vejlederes muligheder for at fokusere på den enkelte elevs potentiale, behov og ønsker, så man kan bruge både 8. og 9. klasse til at styrke elevens svage sider og dermed få noget konstruktivt ud af uddannelsesparathedsvurderingen, UPV.

Folkeskolen skal måles på dens evne til at få eleverne til at blive i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse. UPV i starten af 8. klasse kan bruges som pejlemærke for elevens senere optagelse og gennemførelse af ungdomsuddannelse, så der skal opstilles mere præcise UPV-krav, så folkeskolen måles på noget, den har reel indflydelse på – nemlig arbejdet i 8. og 9. klasse.

2. Folkeskolelærere, vejledere og forældre skal indgå et vejledningspartnerskab

Interessenterne omkring eleven (lærer, UU-vejleder og forældre) skal holde mindst to årlige fælles møder i 8., 9. og evt. 10. klasse med udgangspunkt i UPV som ovenfor.

Møderne kan fx afløse de eksisterende skole-hjem-samtaler og skal gælde alle udskolings elever. Den tætte dialog skal sikre, at eleven får det bedst mulige videns-, færdigheds- og valgfundament. UU-vejleder har ansvaret for at tilføre viden om alle ungdomsuddannelser, heriblandt de erhvervsrettede.

3. Alle folkeskoler skal afsætte rammer og en pædagogisk/didaktisk plan for UEA gennem hele skoleforløbet

Undervisningen i UEA (Uddannelse, Erhverv, Arbejdsmarked) skal have klart definerede rammer, timer og læringsmål for indsatsen gennem hele skoleforløbet med særligt fokus på udkolingen. Evaluering fra MBU i juni 2012 viser, at kun 18 % af skolerne har afsat en ramme for brug af timer til UEA i udkolingen, så i dag er indsatsen for usynlig.

Læringsmål vil synliggøre og sikre, at eleverne stifter bekendtskab med information om job og uddannelse.

4. Nedbryd faggrænser i folkeskolen

En inkluderende folkeskole forudsætter, at der undervises tværfagligt. Her er de praktiske fag centrale, da de tilbyder en enestående mulighed for at fusionere de praktiske og de boglige fag. Desuden er de på én og samme gang både alment dannende og erhvervsforberedende.

Undervisning via praktiske daglige gøremål er den perfekte platform for at inkludere alle elever i folkeskolen, samt at gøre de boglige fag mere dagligdags- og erhvervsorienterede.

Gøremålsundervisningen anskueliggør eksempelvis matematik på mere håndgribelige måder og inspirerer både de praktisk orienterede og bogligt orienterede unge. Vi foreslår ikke flere sløjdtimer, men derimod et samarbejde på tværs af folkeskolens fag. I dette møde får undervisningen en stærk kobling til dagligdags- og arbejdsliv. For eksempel undervises der i brøkgregningen i hjemmekundskabslokalet når man deler en melon, tyngdekraften demonstreres ved diskoskast på idrætspladsen og Pythagoras' læresætning afprøves i sløjdlokalet.

Skolerne skal dokumentere udbyttet af undervisningen gennem læse- og læreplaner, partnerskaber, projektopgaver. Inddragelse af gæstelærere fra erhvervslivet betragtes også som obligatoriske elementer i et udbytterigt og praksisnært undervisningsforløb.

5. Indfør obligatoriske praksisrelaterede fag i læreruddannelsen

Når det praksisnære fylder for lidt i folkeskolens undervisning, hænger det bl.a. sammen med, at den form for didaktik ikke indgår i den eksisterende læreruddannelse i nævneværdigt omfang. Derfor skal fokus allerede i uddannelsen øge lærernes opmærksomhed på sammenhæng mellem teori og praksis (og dermed understøtte tankerne bag Ny Nordisk Skole).

Det kunne f.eks. være obligatoriske brobygning for lærerstuderende på de erhvervsrettede uddannelser. For uddannede lærere skal det være muligt at tage et efteruddannelsesmodul efter behov.

6. Genindfør obligatorisk erhvervspraktik og brobygning

En målrettet og planlagt praktik i en virksomhed skal være et supplement til brobygningsforløb. Praktikforløbet skal forberedes og målrettes den enkelte elevs interesser og planer for fortsat uddannelse og job fremfor den mere tilfældige karakter, som erhvervspraktik og deltagelse i brobygningsforløb i dag har for mange elever. Det kan indgå som et element i vejledningspartnerskabet (Punkt. 2).

Det vil både skabe en bedre sammenhæng mellem undervisning i folkeskolen, UEA og erhvervspraktik og styrke samarbejdet mellem skole og lokale virksomheder/arbejdspladser.

7. Etablér kommunalt forankrede partnerskaber mellem folkeskole og ungdomsuddannelse

De skal sikre en tæt dialog om krav og forventninger til eleverne på en ungdomsuddannelse, ligesom det kan kvalificere og forbedre de eksisterende og nye brobygnings- og introduktionsforløb for elever i folkeskolens ældste klasser.

Partnerskaberne skal også danne grundlag for udveksling af pædagogiske kræfter uddannelsesinstitutionerne imellem i form af gæstelærerordninger, lærerpraktik, projektledelse. I den forbindelse vil det også være naturligt at arbejde med målrettede innovations- og iværksætterforløb til undervisningen i folkeskolen.

8. Etablér erhvervsrettede 10. klasser

10. klasse styrker usikre elever - men kun få tager imod tilbuddet, fastslår EVA i en evaluering af 10. klasse, mens stærke unge uden det store behov flokkes om efterskolernes tilbud. 10. klasse bør primært være for de unge, der har behov for et fagligt og personligt løft og 10. klasse skal have et klarere erhvervsrettet profil fx via 20-20 modeller.

Som supplement til de eksisterende 10. klasser bør der etableres projektklasser f.eks. på erhvervsskoler. Projekter kan være "etablér din egen virksomhed" eller "byg et hus" i løbet af et halvt år. Og så skal der gives mulighed for at dispensere for det nuværende 10. classes pensum i grundfagene, så det målrettes den enkelte elevs uddannelsesønske i stedet for blot at bygge ovenpå 9. klasse.

Næste skridt

Folkeskoleudspillet er kun første skridt i at opnå 95 % målsætningen, og Danske Erhvervsskoler vil i den nærmeste fremtid også byde ind på skolepraktikken, brede intro år på de tekniske erhvervsuddannelser, klarere videre- og efteruddannelsesveje for de unge, der tager den praktiske vej gennem uddannelsessystemet, en gennemgang af kvaliteten af de eksisterende erhvervsuddannelser samt den store opgave med at styrke erhvervsuddannelsernes profil.

Hvordan får vi flere elever?

Stort set alle erhvervsskoler har et lokalt samarbejde med folkeskolerne, og der er mange spændende initiativer på vej i dette skoleår.

Undersøgelse foretaget af Danske Erhvervsskoler sommeren 2012 blandt 62 erhvervsskoler.

Der er hårdt brug for at øge folkeskoleelevernes kendskab til de erhvervsrettede ungdomsuddannelser, men landets erhvervsskoler sidder heller ikke blot og venter på, at eleverne selv finder hen til dem. Der gøres en stor indsats for at informere og tiltrække nye elever mange steder. Det viser en undersøgelse, Danske Erhvervsskoler har foretaget blandt de 62 erhvervsskoler.

98 pct. gennemfører allerede aktiviteter i forhold til de lokale folkeskoler og de gennemfører alle brobygnings- og introduktionsforløb. Knap 80 pct. holder informationsmøder på erhvervsskolen, mens 37 pct. holder informationsmøder i folkeskolen. Derudover foregår der en lang række aktiviteter som innovationsdage, tilbud om undervisningsforløb for folkeskoleelever og deres lærere helt ned til 6. klasse, 20/20-forløb, klasselærerkurser, uddannelsesmesser og årligt dialogmøde mellem alle interessenter omkring samarbejdet mellem de lokale folkeskoler og erhvervsskolen.

Og mange erhvervsskoler har planlagt at udvide aktiviteterne væsentligt i dette skoleår. Udover en styrkelse af de aktiviteter ovenfor vil flere skoler bl.a. udvide deres brobygningsaktiviteter for efterskoler, tilbyde klasselærer- og forældrekurser, eud-undervisningsforløb til folkeskolens ældste klasser og brush-up kurser for skoleledere og lærere i folkeskolen med information om uddannelser på erhvervsskolerne.

Andre vil gennemføre aktiviteter for lavere klassetrin på erhvervsskolen, nye innovations- og iværksætterforløb i 8-9. klasse, tilbyde kurser i privatøkonomi som led i undervisningen i UEA (Uddannelse, Erhverv, Arbejdsmarked), og få htx-elever til at udvikle sjove tekniske og naturvidenskabelige eftermiddagsaktiviteter til ungdomsskolen, som også kan inspirere grundskolens elever til at tage en erhvervsrettet ungdomsuddannelse.

Danske Erhvervsskoler spurgte også til skolernes samarbejde med Ungdommens Uddannelsesvejledning, UU, og mere end 90 pct. af erhvervsskolerne oplever deres samarbejde med UU som godt eller meget godt – kun 8 pct. kalder det mindre godt. Samarbejdet består på de fleste skoler i

faste møder flere gange om året og ad hoc telefon- og mailkontakt. Flere skoler samarbejder med flere UU-centre.

Samarbejdet drejer sig i høj grad om udvikling af nye brobygningsaktiviteter, målopfyldelse og afrapportering omkring uddannelsesparathedsvurdering, men også om frafaldstruede elever både generelt og enkelte elever, ungestrategier i kommunen og forbedring af vejledning i folkeskolen.

Alle tal fra undersøgelsen kan ses i vedlagte pdf: "Hvordan får vi flere elever?"

Hver tredje elev kender ikke erhvervsuddannelserne

Kun 11 pct. af eleverne i folkeskolens ældste klasser ville vælge en erhvervsuddannelse, mens 76 pct. vil i gymnasiet, og en tredjedel af eleverne kender ikke erhvervsuddannelserne.

Undersøgelse i samarbejde med Danske Skoleelever blandt 335 folkeskoleelever fra 7.-10. klasse sommeren 2012.

Mange erhvervsskoler ventede formentlig ikke, at det kunne blive værre, da de så årets vigende søgning til erhvervsuddannelserne. I løbet af ti år er søgningen faldet fra 30 til 20 pct. af en ungdomsårgang. Men holder nedenstående tal kommer det til at stå endnu mere sløjt til fremover.

76 pct. af eleverne i 7.-10. klasse ville vælge gymnasiet, mens kun 11 pct. ville søge ind på en erhvervsuddannelse. Spørger man hvorfor, svarer 62 pct., at det giver dem de bedste uddannelsesmuligheder senere, mens 57 pct. har valgt ungdomsuddannelse, fordi den lyder spændende og 51 pct. fordi de skal have en videregående uddannelse.

Kun 66 pct. af eleverne kender erhvervsuddannelserne. Det dækker over meget store forskelle, når man spørger til ti udvalgte erhvervsuddannelser. 92 pct. kender tømrer og 86 pct. mekaniker, mens kun 25 pct. kender industritekniker og frontline pc-supporter.

Så der er rum for forbedring af vidensniveauet hos eleverne. Erhvervsskolerne medvirker allerede med en lang række aktiviteter, som det fremgår af artiklen på modsatte side, men der er tilsyneladende behov for en stor informationsindsats i et samarbejde mellem folkeskoler og erhvervsuddannelser.

Elevernes viden om ungdomsuddannelser får de primært fra UU, forældre, internettet og besøg på uddannelsesinstitutioner, og de er godt tilfredse med vejledningen, og vil også gerne have mere. Men 68 pct. er ikke blevet udfordret på deres uddannelsesvalg af uddannelsesvejlederen.

Samtidig er eleverne optaget af, om der er prestige forbundet med en ungdomsuddannelse. 40 pct. tillægger status og prestige stor betydning for deres valg af ungdomsuddannelse, men der er stor forskel på hvilken prestige de tillægger henholdsvis erhvervsskole og gymnasium. Mens 95 pct. anser gymnasiet for at

have høj eller meget høj status, gælder det kun knap 50 pct. for erhvervsskolen. Det betyder samtidig, at venter man spørgsmålet, tillægger kun lidt over 5 pct. gymnasiet lav eller meget lav status, mens det gælder halvdelen af eleverne om erhvervsskolen.

Alle tal fra undersøgelsen kan ses i vedlagte pdf: "Fra folkeskole til ungdomsuddannelse"